

A vér útja

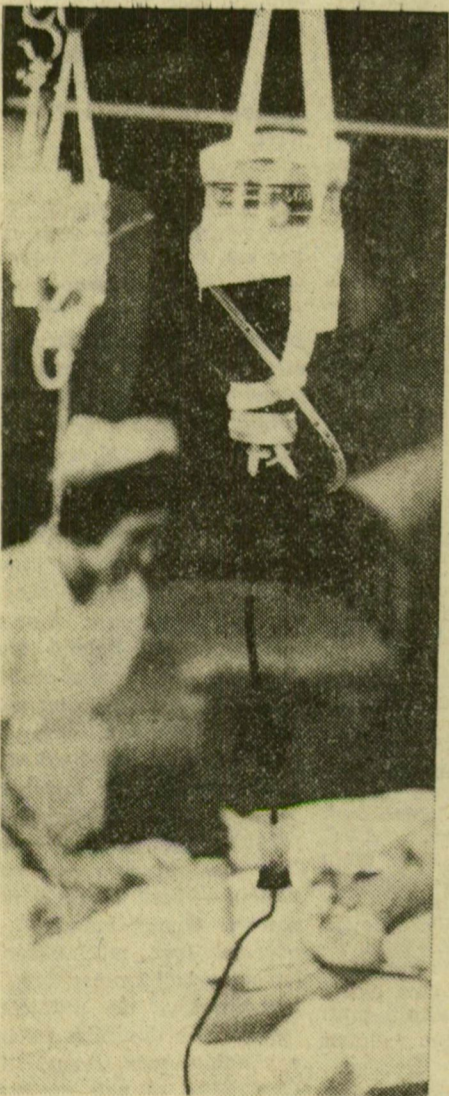
Felföldi Katalin 13 éves béketelepi kislány, nyolcadikos, kitűnő tanuló. Édesapja gyufagyári faátvevő, édesanyja jutagyári szövőnő. Elett először édesanyja adott neki, azután még 22 ember, mikor a szívet operálták. Ismertlen, idegen emberek, véradók. S a huszonkét palack vér segítségével Felföldi Katalint meggyógyították.

Súlyos betegek, sérültek, újszülöttek és szülőanyák életét sokszor csak emberi vér segítségével lehet megmenteni és ezt csak egészséges emberek adhatják. A műtői technika fejlődésével ma már olyan betegek is meggyógyulhatnak, akik régebben menthetetlenek voltak, ezzel párhuzamosan azonban egyre fokozottabb igényeket kell a véradó állomásnak kielégítenie. Sok ember megértésére, önfeláldozására van szükség; érdemes megemlíteni, hogy például egy szívműtéthez néha 8-10 liter vére is szükség lehet, ehhez pedig 30-40 véradó hozzájárulása kell.

Az egészségügyi felvilágosító előadások, filmek szép eredményeket hoznak, egyes szegedi üzemek — a konzervgyár, kéziszerszámgár, újszegedi kendergyár, a vendéglátó vállalat, a cipőipari ktsz — és újabban a községek lakói is tömegesen jelentkeznek önkéntes véradásra.

A beteg ember várja a társadalom segítségét — s az egészséges ember nem hagyhatja cserben a bajba jutottat. Az emberi vér csöveken, palackokon át jut a szenvedőkhöz, útját aggodó hozzátartozók, gyógyult betegek hálája kíséri.

(Somogyi Károlyné képiportja)

A súlyos szívműtét után friss vérral pótolják a műtét közben elcsenvedett vérvizet.

„...az utak mindig összefutnak
Az emberek arra születtek
hogy értsék egymást
és szeressék...”

(Eluard)

A súlyos beteg kislány nem vehet részt osztálytársai vidadam játékában: sérült szívet csak műtétrel lehet meggyógyítani.

A műtéthez sok vér kell. Hárman azok közül, akikre mindig lehet számítani: Török Jánosné, a szegedi ruhagyár dolgozója tizenkét évesen, Busa Istvánné ugyancsak a ruhagyár varrónője húsz alkalommal jelentkezett, Markovics Gábor, a konzervgyár ládászegezője pedig 71 esetben adott vért.

Felföldi Katalin meggyógyult. Édesanyjával együtt könnyes szemmel, hálával beszél élete megmentőiről, a véradókról.

Három nemzedék

Még három év és centenáriumi ünnepelheti a Szegedi Szalámigyár. Nagy idő ez; nemzedékek váltották közben egymást a hűvös csarnokokban, a huszár és a vágó — és töltőeszközök világában. Ime három nemzedék képviselője; egy idős, egy középkorú és egy fiatal szakmunkás azok közül, akik az öreg üzem hírnévét tovább öregbítik.

Nyugdíj előtt

—Itt nem baj az, ha valami benne van a pácban, sőt éppen az a jó — mondja mosolyogva a pácmester, Drobni János. Hajnal utcai lakásán kerestem meg. Itthon betegeskedik jóideje, de most már töretlen kedéllyel, vidáman ül az asztalnál, s arca is csak azért fehér még, merthogy épp borotválkozás közben nyitottam rá. Készül az üzembe.

A zömök, tartarcu férfi már a hatvanadikát tapossa, és 16 esztendeje dolgozik a pácolóban. Azelőtt?

—1923-ban álltam el tanulóknak, huszonötben szabadtam. Csüngtem-lógtam, hanyódtam ide-oda, a vágóhidon, a beleseknél, ahol munkát lehetett kapni. Végül a központi húscsarnokban sikerült gyökeret eresztetni.

Első segéd lett, elismerték a munkáját. Aztán a szalámigyárban is a mesterség nehezebbjét, sok értést, tapasztalatot kívánó részét adták a kezére.

—Az egész szakmát ismerem és szeretem — mondja. — Fiam, Sándor is tőlem örökölte hozzá a kedvet, most ő is a gyárban dolgozik, szalámitöltő.

—Gépsonka, fehér pecsenye, füstölt csülök, oldalas, tarja — sorolja, elégedetten, mint egy művész az opuszait, hogy mi minden kerül ki a keze alól.

S nemcsak elégedett lehet, büszke is; a tizenhat év alatt pontosan, szépen, kifogástalan minőséggel dolgozott a pácmester, miatta aztán nem maradt pácban a gyár. Drobni néni okleveleket kerít elő, az egyik sztahanovistát mond, a másik kiváló dolgozót, de egyformán a munka dicsérete mind a kettő.

Esztendő múlva nyugdíjba megy, sokan tanultak a keze alatt, lesz utódja. Ő meg, ahogy mondja, eldolgozgat majd itthon a Hajnal utcai kertben.

Velük és értük

—Naponta 250-270 félservertést emelek meg, boncolok szét — mondja a fekete hajú, kissé már magas halántékú, pirosarcú brigádv

zető. Fehér kabát van rajta, de az eleje meg a két ujjá jócskán megsötétedett a zsírtól, vértől. Katona Ferenc a nótabeli Törökkanizsáról került Szegedre, a középkorú generációhoz tartozik. Háború, hadifogság sokat elvett az életéből. 1949-ben tette le munkakönyvét a szalámigyári irodában. Legyökeresedett a csontozóban: munkásnak, pártagnak, brigádvezetőnek, pártcsoporthoz vezetőnek. Ki mondja meg mennyit dolgozott a többiekkel, s mennyit érték?

A Katona-brigád dolgozóit — kettő kivételével — kiváló dolgozók, — hosszú asztalt állnak körül a csontozóban. A brigádéros az asztalfőn. Leveszi a szögrol a féldisznót, maga elé fordítja, darabol és osztogat, a többiek aztán bontják, csontozzák, „flaxnizzák” tovább. Kések, bárdok a kézben, szinte boszorkányosan.

Ezt a kollektívát tartja össze, irányítja Katona Ferenc, ez a közösség jelenti számára a gyárat, ez a szinte családi asztal teszi a szakmát. Legnagyobb gondja, hogy a termeléshez anyagot biztosítson, hogy a minőség megfelelő legyen, s legnagyobb öröme, hogy ez általában sikerül is. Dicséri a munkatársait, büszke rá, hogy csapata háromszor nyerte már el a szocialista címet.

A gyár neveltje

Németh Nándor itt volt iparitanuló, itt szabadult. A gyár neveltje. Nemrégiben ő is részt vett azon a találkozóon, amelyre a régi párttagok meghívták a szabadsággal egyidős ifjú munkásokat. Fiatal, magabiztos, sebesen válaszol, — egy a mai „húsonévesek” seregéből.

—A töltő üzemben dolgozom és örülök, hogy ott. Az egyik legfeljebb

munka, mi úgy tartjuk, az a gyár lelke. — mondja, aztán arról beszél, hogy ha nehéz is, jól megfizetik a munkáját, s hogy a véle egyívású és alig idősebb fiatalokból álló brigád — huszonnyolc év az átalagéletkor — kétszer érte már el a szocialista címet.

Vállas, erőteljes és mégis nyulánk fiú. A KISZ-ben, ahogy mondani szokás: kultúrós. Második éve végzi ezt a sokrétű, érdekes, de gyakran halálatlan munkát. Utánajárás, szaladgálás, töprengés. Aztán...

—Rendezvény után csödtől jön a kritika, de ha másikat csinálunk, akkor hallgatnak a tanácsosok. Pedig én akkor szeretném, ha szólnának, segítenének. De aztán megint új terveket szövünk, most épp egy irodalmi klubról.

A gyárban — tanítómesterei, társai közt — jól érzi magát. Megkérdelem, kinek köszönhet a legtöbbet. Egy más után sorolja a neveket, sok van olyan, aki segítette, tanította. Mesterének vallja Dobránczyk Sándort — mint dolgozótársát, s mint magánembert egyaránt tiszteli — nagy szerepe volt abban, hogy pályakezdése jól indulhatott az üzemben, hogy most jól érzi magát az ismert gépsorok, a baráti arckok és a sűrűsödő feladatok között.

Később arról beszél, amiről barátaival is gyakran ejtenek szót: a lakásépítésről. Be akar kapcsolódni egy építőakcióba, kell az otthon; mondja egyszerűen. S épp olyan természetesen teszi hozzá: mert megtaláltam már az igazit.

Simai Mihály

Elegendő szifonfejet ígér az ipar

Az autoszifon időszakonkénti hiányának részben az a magyarázata, hogy a hazai üzemekben kapható szoda- és vízkezelő készülékeket a külföldi turisták is előszeretettel vásárolják. Mondhatni, hogy magyar ajándékcikk lett az autoszifon, mert olcsó, jó, tetszetős kivitelű. Hasonló autoszifonok a nyugati országokban kétszeres árúak.

A szifonpalackot a Jászberényi Hűtőgyár készíti, „lelkét”, a szifonfejet pedig a Mosonmagyaróvári Fém-szerelvénygyár állítja elő. Eb-

ben az esztendőben több mint félmillió, pontosan 560 ezer szifonfejet készült, de ez is kevésnek bizonyult. A fokozódó hazai, valamint a külföldi, elsősorban angol, nyugatnémet és ausztráliai érdeklődésre a következő években tovább fokozzák az autoszifonfejek gyártását. Jövőre már 800 ezret, 1968-ban pedig már egymilliókét-százszázat készítenek e kereskedelmi cikkből.

Ez a mennyiség a szakemberek szerint teljes egészében elegendő a hazai igények kielégítésére is.

A harminchatodik inspekcio

A betegség nem respektálja a karácsonyi szokást, olykor betolakodik a családi otthonba. A körorvos e kivételes estén sem egészen a családdal, szólíthatja a kötelesség.

Harmichat év távlatából nehéz emlékezni, kiválasztani egy-két jellemző esetet, mely a falu, tanya orvosát megdöbentette, illetve megörvendeztette. A kisteleki orvosházaspár — a riporter kérésére — hosszasan kutat emlékezetében. Aztán valami dereng... sáros út, sötétség, tanya.

— Igen, valóban karácsony este történt. Most már jól emlékszem — idézi fel a mintegy huszonöt éves történet dr. Forgács Tibor. — Akkor még fiatal orvos voltam. Késő komor és sötét ez a este jött be értem történet. Forgács egy paraszt-szekér, doktorék közel négy méter hosszúan tűnt az évtizedes kisteleki út, sötét volt és sár. pályafutásában is megengedték, hogy

egyedülálló karácsonyest volt

Mondanak szíves-örömet, hogy ma jólöltözötten jönnek a parasztok az orvosi rendelőbe. Meztlábba gyerekek ritkán ülnek be a fogorvosi székbe... Mindez azonban nem riport téma, legfeljebb karácsonyi elégtétel.

Dr. Forgács Tibor, aki üttörőmunkát végzett Kisteleken a gyermekfogászat létesítésében, szomorúan mondja: — Nagyon fáj, hogy betegségem miatt nyugdíjaztak. Jelenleg nincs fogorvosunk. Szerettem a szakmám... Tudja, Forgács közel négy méter hosszúan tűnt az évtizedes kisteleki út, sötét volt és sár. pályafutásában is megengedték, hogy

karácsonyest volt

gyermekek fogát gondozzuk? — az emlékezés varázsa szinte megfiatalítja a kedves, őszhajú asszonyt.

Orvos és orvosnő, férj és feleség egész életet töltött Kisteleken. Harminchat karácsony gondját és örömét látták, éltek itt.

A szoba, ahol beszélgetünk, meghitt, gazdagon berendezett. A falon, éppen a gőzölő kávéfőző fölött, fénykép. A Forgács-család aszszonylánya: szintén orvos. Idén Hajdúszoboszlóról érkezik haza, a szülői házba, karácsonyestet ülni. Magával hozza az unokát is.

Forgács doktor azért idén is, — mint minden évben — önként vállalta a karácsonyi inspekcio. Nem kérdezem: vajon tartogat-e valamilyen váratlan orvosi történetet e családlás ünnepi est? B. Ó.